

Kansanedustajat ottivat selonteosta mittaa

STETE ry:n (Suomen Toimikunta Euroopan Turvallisuuden Edistämiseksi) seminaarissa turvallisuus- ja puolustuspolitiikan selonteosta 2009 ottivat mittaa kansanedustajat **Olli Nepponen** (Kok), **Inkeri Kerola** (Kesk), **Eero Heinäluoma** (SDP), **Johanna Sumuvuori** (Vihri), **Annika Lapintie** (Vas), **Mikaela Nylander** (RKP) ja **Sari Palm** (KD). Peelikeskustelua oli vetämässä Ylen politiikan toimituksen päällikkö **Olli Ainola**, oikealla.

Onko puolustusmäärärahan +2 % vuodesta 2011 aiheellinen? Onko tarpeen muodostaa EU:n rinnakkaisia erillisiä pohjoismaisia maanpuolustuksen yhteistyölinkkejä? Onko puolustuspoliittisen selonteon Venäjä-selostus osuva? Näihin kysymyksiin kansanedustajat kommentoivat paneelikeskustelussaan Pikkuparlamentin auditoriossa.

STETE ry:n järjestämässä seminaarissa turvallisuus- ja puolustuspolitiikan selonteosta 2009 ottivat mittaa ja näkemyksillään tykittivät mm. Eero Heinäluoma (SDP), Olli Nepponen (Kok) ja Johanna Sumuvuori (Vihri). Paneelikeskustelua veti YLEN politiikan toimituksen päällikkö Olli Ainola.

Kriisinhallinta ja asevelvollisuus tarvitsevat lisärahoitusta

Puolustusmäärärahojen kahden prosentin korotus vuodesta 2011 on herättänyt paljon keskustelua puolesta ja vastaan. ”Jo pelkästään asevelvollisuuden kehittäminen ja maamme kriisinhallintavalmius vaativat tuon korotuksen”, Nepponen totesi. Sumuvuori ei näe puolustusmäärärahojen lisäämistä tarkoituksenmukaisena eikä hänen mielestään voida sitoa hallituksen käsiä vuoteen 2011. ”Kiistely korotuksesta on turhaa, kunnes tiedämme, mitä se kaksi prosenttia sisältää”, Sumuvuori sanoi. Nepponen totesi tähän, että onhan päätöksiä tehty jo vuoteen 2016 eli sitä seuraavallekin hallituskaudelle. ”Kyllä meidän pitää katsoa kehyksiä pitkälle tulevaisuuteen ulko- ja puolustuspolitiikan linjauksissa. Ja mitä tulee tuohon kahteen prosenttiin, se sisältää mm. kriisinhallintamäärärahat.”

Heinäluoma mainitsi olevansa erittäin maanpuolustushenkinen, mutta ei näe kuitenkaan realistisena luvattuja puolustusmiljoonia. ”Armeijan kannalta katteettomat lupaukset ovat tuhoisia. Aletaan tehdä hankintasuunnitelmia, jotka eivät sitten voikaan toteutua. Puolustusvoimien komentaja on sanonut, että mieluummin pienet varmat rahat kuin katteettomat lupaukset isoista rahoista”, Heinäluoma kertoi.

RKP:n Mikaela Nylander sanoi puolueensa antavan kaiken tuen korotukselle: ”Tosiasiat on tunnustettava. Tekniikka maksaa ja määrärahoja täytyy korottaa, jotta jokaisella asevelvollisella on kunnolliset varusteet”. Annika Lapintie (Vas) näkee PV:n rahastajana. ”Maamiinojen poisto oli hyvä asia, mutta esimerkiksi rypäleasideen hankinta on pelkkää rahastusta, koska tiedetäänhän me, että ne kielletään globaalisti epäinhimillisinä. Taivaskaan ei ole rajana PV:n vaatimuksille”, hän napautti.

Pohjoismainen yhteistyö nähdään tärkeänä

Selonteossa 2009 mainitaan Suomi-Ruotsi-Norja-yhteistyöstä kriisinhallinnassa, ilmapuolustuksessa ja materiaalihallinnassa. Kansanedustajat pohtivat pohjoismaisen yhteistyön roolia ja näkevät sen myönteiset puolet. ”Kaikilla muun maailman tapahtumilla on omat heijastuksen myös Suomeen. Yhteistyö on aina tarpeen myös EU:n ulkopuolella ja tähän liittyy myös pohjoismainen yhteistyö, jonka näen erittäin positiivisena”, Heinäluoma pohtii ja jatkaa: ”Jos materiaalihankinnat, koulutus ja huolto tehdään yhteistyössä, saadaan merkittäviä säästöjä. Säästöt ovat tarpeen vallitsevassa kustannuskehityksessä”. Keskustapuolueen Inkeri Kerola painotti erityisesti Suomen ja pohjoismaiden materiaalihankintayhteistyön tärkeyttä.

Nepponen viittasi tässä kohtaa Stolltenbergin esitykseen Islannin ilmatilavalvonnasta: ”Suomen ei mielestäni ole kuitenkaan aiheellista osallistua esimerkiksi Natomaa Islannin ilmatilavalvontaan. Jos Nato ei siihen pysty, on syytä kysyä mihin se sitten pystyy.”

Selonteon Venäjä-linjaus jättää ilmaan kysymysten tulvan

Hallituksen Venäjä-näkemyks muuttui Georgian tapahtumien jälkeen. Venäjä osoitti, että se on valmis sotilaalliseen operaatioon, sillä on siihen nopea valmius ja se on valmis myös yllättäviin iskutapoihin. Mitä mieltä kansanedustajat ovat selonteon Venäjä-osuudesta ja miten Venäjä siinä pitää käsitellä?

Kommentoijana seminaarissa ollut tutkimuspäällikkö **Markku Kangasvuo** Aleksanteri-instituutista kritisoi voimakkaasti selonteon Venäjä-käsittelyä. Hänen mukaansa selonteko jättää ilmaan runsaasti kysymyksiä siitä tosiasiaista, että Venäjä on maallemme merkittävin puolustuspoliittinen kysymys. Samoin selonteosta loistaa poissaolollaan Naton itälaajenemisen vaikutus. ”Mehän oikeasti tiedämme, että Venäjä ei suhtaudu Naton leviämiseen lähialueilleen kriittisesti. Venäjä suhtautuu siihen raivoisan kielteisesti. Selonteossa näitä asioita on käsitelty jopa ristiriitaisin näkemyksin”, Kangasvuo latasi ja näki selonteon suurena puutteena myös sen, ettei siinä sanallakaan mainita, millaista linjaa Suomi haluaa EU:n vetävän suhteissaan Venäjään.

Heinäluoman mielestä Georgia ei merkinnyt mullistavaa muutosta: ”Viime syksyn suuret keskustelut eivät johtaneet mihinkään ja se näkyy selonteossa näkymättömyydellä. Eihän Venäjän toiminnassa ollut oikeasti mitään yllättävää ja uutta”. Venäjän kehityksen arvioiminen pitkällä aikavälillä on aina ongelmallista. Keskinäistä kanssakäymistämme ja avointa suhdetta Venäjään on syytä jatkaa. Paneelikeskustelussa tuli esille myös se, että meidän on syytä harjoittaa enemmän Venäjä-tutkimusta, koska emme enää tunne maata niin hyvin. Venäjän kauppasuhteiden kehittymisen on syytä seurata valppaasti, samoin on hyvä korostaa ympäristö- ja ydinturvallisuushankkeita Venäjän kanssa.

Heinäluoma korosti paneelikeskustelun lopussa sitä, että puolustuspoliittisen selonteon on hyvä käsitellä Venäjää järkevästi ja realistisesti. ”Kaikkea ei aina tarvitse hyväksyä, mutta ei myöskään maalata turhia uhkailuja ja paisutella. Näin selonteossa ei myöskään ole tehty”, hän totesi.

STETE ry:n puheenjohtaja, kansanedustaja **Krista Kiuru** (SD) heitti seminaarin avauspuheenvuorossa ilmaan selonteosta heränneen kysymyksen, tuoko selonteko Naton lähemmäksi, viekö kauemmaksi vai pitääkö se jäsenyytemme samanlaisena mahdollisuutena kaikesta sanahelinästä huolimatta. ”Tämä sekä puolustus määrärahojen nostaminen ovat nousseet selonteon suurimmiksi puheenaiheiksi. Tarvitsemme avointa ja innokasta keskustelua”, Kiuru totesi.

Killat mukaan kouluttamaan tulevaisuutemme toivoja?

Selontekoon liittyvissä keskusteluissa yleisestä asevelvollisuudesta on paljon tullut esille mm. nuorisomme syrjäytyminen, fyysinen ja psyykinen kunto sekä mahdollinen maanpuolustustahdon heikkeneminen. MPKL:n liittohallituksen puheenjohtaja, teollisuusneuvos **Erkko Kajander** ottaa aiheen esille tämän lehden pääkirjoituksessa. Kajander uskoo, että Suomen turvallisuuden ja puolustuksen perusta on yleinen asevelvollisuus.

”Meidän pitää tarttua napakasti jo lapsuusvaiheessa nuortemme maanpuolustukselliseen ja terveydelliseen kasvatukseen. Pois illat sipsien ja nettisurffailun parissa ja tilalle terveelliset, säännölliset ateriat ja monipuolinen liikunta ja ulkoilu”, Kajander sanoo. Hän näkee tässä yhteydessä suuren mahdollisuuden nimenomaan Maanpuolustuskiltojen liitolle ja sen killoille. ”Me maanpuolustusjärjestöt, kansalaisjärjestöt, voisimme lähteä kouluihin levittämään tietoa ja asennekasvatusta sekä tarjoamaan lapsille ja nuorille liikunnallisia aktiviteetteja yhdistettynä isänmaalliseen kasvatukseen. Perheet ja viranomaiset eivät ehdi eivätkä ehkä osaakaan ottaa näitä asioita hoitaakseen. Meillä on valtava järjestökenttä tekemään tätä työtä. Mielestäni luonnollisin ja helpoin yhteistyökumppani tähän on Maanpuolustuskiltojen liitto ja killat, koska olemme kansalaisjärjestö sukupuoleen ja ikään katsomatta”, Kajander ehdottaa. ”Näillä toiminnoilla voittajia on moneen suuntaan, nuori itse, yhteiskunta ja maamme puolustus. Meillähän on iso kenttä, joka voisi olla tässä työssä mukana, samalla tyyllillä kuin yrityksillä on kummiluokkia”.

Selonteon Natolinjaus ja Venäjä

Selonteossa jää kaipaamaan selkeää Natolinjausta. ”Suomen mahdollisessa liittymisessä Natoon on kyse poliittisesta yhteisymmärryksestä ja toisaalta siihen vaikuttaa kansan mielipide. Herää kysymys, onko meillä jaettu joka kotiin kansantajuista, objektiivista faktaa Natosta. **Liisa Jaakonsaari** jo taannoin puhui siitä, että tehdään tietopaketti, jossa on listattu Natojäsenyyden plussat ja miinukset”, Kajander pohtii lisäten: ”Meidän pitää kuitenkin aina muistaa, että Nato lisäisi Suomen turvallisuutta, mutta se ei ole vaihtoehto kansalliselle puolustukselle.”

Kajander on helsinkiläinen, jonka siviilityön päivä kuluu Pohjois-Karjalassa. ”Usein sanotaan, että Venäjistä on vaikea puhua tai kirjoittaa mitään. Se näkyy myös selonteossa. Eikö kuitenkin ole niin, että Venäjä on maailmelle merkittävä kohtalonkysymys? Lähialueemme Suomenlahti, Karjala ja Itämeri ovat Venäjän suuressa intressissä, joten näiden alueiden suojelemiseen meidän pitää panostaa, Kajander toteaa.

Miten tulevaisuudessa?

Yleisesti ottaen Kajander on sitä mieltä, että selonteosta on vaikeasti nähtävissä, mitä siinä mainitut asiat lopujen lopuksi tarkoittavat. Ne on kirjoitettu pyöreästi ja niissä sekoittuvat virkamiesten ja poliittisten päättäjien näkemykset asioihin. ”Onko tämä tavallaan jatkuvuuden selonteko, jolla itse asiassa valmistaudutaan tulevaisuuden muutokseen ennen kuin joudutaan tekemään kipeitä ja vaikeita leikkauksia? Kun tilanne kuitenkin nähdään pitkälle ainakin vuoteen 2016, miksi ei toimita jo nyt? Onko kyse ehkä vastuun siirtämisestä, mene ja tiedä”, Kajander pohtii.

Kajanderin mielestä selonteon neljän vuoden rytmi ei välttämättä ole se tulevaisuuden tapa, koska toimintaympäristömme muuttuu niin nopeasti. ”Olipa selontekojärjestelmä tulevaisuudessa mikä tahansa, koska puolustushallinnon rytmi on niin pitkäjänteinen, tässä tulee selkeä yhtymäkohta myös meihin, kansalaisjärjestöihin. Meidän pitää olla mukana katsomassa missä ollaan ja missä pitäisi olla, nyt ja tulevaisuudessa”, Kajander toteaa.

Tekstit ja kuvat: Inga-Katriina Heinonen